

Recenzija apie Sandros Rimkutės-Jankuvienės daktaro disertaciją „Aukštesniųjų klasių mokinių muzikinio kūrybiškumo ugdymas, taikant muzikines kompiuterines technologijas“ (socialiniai mokslai, edukologija, 07 S)

Daiva Grakauskaitė-Karkockienė

Lietuvos edukologijos universitetas, Ugdymo mokslų fakultetas, Raidos ir ugdymo psichologijos katedra,
Studentų g. 39, 08106 Vilnius, daiva.karkockiene@leu.lt

Klaipėdos universitete 2015 m. gruodžio 14 d. sėkmingai apginta Sandros Rimkutės-Jankuvienės daktaro disertacija „Aukštesniųjų klasių mokinių muzikinio kūrybiškumo ugdymas, taikant muzikines kompiuterines technologijas“ (socialiniai mokslai, edukologija, 07 S) yra reikšminga tiek teoriniu, tiek praktiniu požiūriu. Disertantė išsamiai analizuoja įvairias kūrybos psichologijos teorijas, daugiausia dėmesio skirdama muzikinio kūrybiškumo sampratai ir ugdymui pagrįsti. Autorė pristato tiek kūrybiškumo, tiek ir muzikinio kūrybiškumo teorinius modelius, analitiškai sistemindama ir formuluodama savas įžvalgas. Cituojami net 363 literatūros šaltiniai įvairiomis kalbomis (lietuvių, rusų, anglų, prancūzų). Neabejotinas yra šio *darbo naujumas ir aktualumas*, kadangi mokslinių darbų apie muzikinio kūrybiškumo ugdymą Lietuvos tyrimų erdvėje yra vos keli ir dauguma jų yra atlikti šio darbo autorės ir jos vadovės Klaipėdos universiteto profesorės Rūtos Girdzijauskienės.

Darbo struktūra ir turinys atitinka Lietuvos mokslo tarybos mokslo darbams keliamus reikalavimus. Disertacijoje nurodomas tyrimo objektas, tikslas, aiškiai suformuluoti uždaviniai, išsamiai aptariama ir pagrindžiama tyrimo metodologija, apibrėžtas darbo mokslinis naujumas ir reikšmingumas, pateikiamas pagrindinių sąvokų žodynas, darbo pabaigoje nurodomi tyrimo ribotumai, formuluojamos pagrįstos išvados bei pateikiamos praktinės rekomendacijos. Daktaro disertacijos santraukoje atsispindi esminiai tyrimo rezultatai. Norisi paminėti ir tai, kad tikrai ne kiekviename moksliniame darbe visas poskyris yra skirtas tyrimo etikai aprašyti. Tai gali būti sveikintinas ir sektinas pavyzdys kitiems tyrėjams.

Tyrimo metodologija yra adekvati iškeltam tyrimo tikslui bei uždaviniams įgyvendinti. Tyrimo etapai aprašyti labai detalai, todėl akivaizdžiai matyti, kad šiam tyrimui buvo atsakingai ruošiamasi, buvo ieškoma labiausiai pagrįstų būdų ir priemonių jam atlikti. Pagrindiniam tyrimui buvo pasirinkta *atvejo tyrimo metodika*, kuri darbe visapusiškai išanalizuota, pagrindžiamas tokio pasirinkimo tikslingumas, detalai aprašoma *atvejo tyrimo* priemonių parengimo bei tyrimo duomenų analizės eiga. Kaip žinia, kokybiniuose tyrimuose itin svarbu apsibrėžti *vertinimo kriterijus*. Tai autorė daro pagrįstai ir atsakingai, remdamasi tiek teoriniais šaltiniais, tiek ir šio specifinio tyrimo logika ir tikslingumu. Ji

pasirenka tris vertinimo kriterijus (originalumą, detalumą ir integralumą), kurie atitinka tyrimo tikslą, uždavinius ir vėliau leidžia pateikti pagrįstas išvadas.

Tyrimo rezultatai aprašomi detaliai, dviejuose poskyriuose. Pirmajame – aprašomi muzikinio kūrybiškumo ugdymo, taikant muzikines kompiuterines technologijas (MKT), planavimo ir organizavimo ypatumai, o kitame – paties kūrybiškumo ugdymo proceso ypatumai, gilinantis į kūrybos proceso ir jo rezultatų analizę. Rezultatai analizuojami, iliustruojant juos tyrimo dalyvių (mokytojo ir mokinių) išsakytomis mintimis, pagrįstai apibendrinant gautus rezultatus. Rezultatų skyrius baigiamas muzikinio kūrybiškumo ugdymo, taikant MKT, *modelio pateikimu*, kuris galėtų būti naudingas tiek planuojant kitus mokslinius tyrimus, tiek praktinėje muzikos pedagogų veikloje.

Išvados formuluojamos tinkamai, jos logiškai pagrindžiamos tyrimo duomenimis, kurie analizuojami ir lyginami su kitų autorių gautais rezultatais.

Pagirtina tai, kad darbo pabaigoje pateikiamos *rekomendacijos* – nenutolusios nuo realybės, bet formuluojamos labai tiksliai, išskiriant konkrečias tikslines asmenų grupes: muzikos technologijų pedagogams; aukštųjų mokyklų dėstytojams, rengiantiems muzikos pedagogus; asmenims, atsakingiems už programų rengimą; tyrėjams.

Norėtusi pateikti bent keletą jų, skirtų aukštosios mokykloms, rengiančioms muzikos pedagogus. Darbo autorė, remdamasi tyrimo rezultatais, rekomenduoja:

- Įtraukti į studijų programas naujus studijų dalykus arba į dėstomų dalykų turinį integruoti temas, kurios: 1) pristato kūrybiškumo, taip pat ir muzikinio ugdymo problematiką; 2) supažindina su muzikos kompozicijos pagrindais ir įgalina studentus ugdytis muzikos kūrimo gebėjimus; 3) lavina gebėjimus ugdymo(si) procese tiksliai taikyti IKT ir MKT.
- Studijų procesą pagrįsti į studentų kūrybiškumo ugdymą orientuotais studijų ir vertinimo metodais, sudaryti sąlygas besimokantiejiems pristatyti savo muzikinės kūrybinės veiklos rezultatus, skatinti kūrybinius ir MKT taikymo gebėjimus naudoti atliekant praktiką mokyklose (numatant MKT taikymo muzikinio ugdymo procese užduotis, renkant informaciją apie sėkmingus muzikinio kūrybiškumo ugdymo, taikant MKT, atvejus ir kylančias problemas).
- Užtikrinti studijų techninės bazės aprūpinimą muzikinėmis kompiuterinėmis technologijomis.

Apibendrinus galima teigti, kad Sandros Rimkutės-Jankuvienės sėkmingai apginta disertacija apie kompiuterinių technologijų taikymą mokinių muzikiniame kūrybiškumui ugdyti muzikos pamokų metu yra svarus indėlis ne tik edukologijos tyrimų kontekste, tačiau puikiai praplečia kūrybiškumo ugdymo tyrimų (šiuo atveju muzikinio kūrybiškumo) Lietuvoje erdvę. Norėtusi tikėtis ir paskatinti darbo autorę, kad šis darbas būtų tęsiamas, o jame suformuluotos ir tyrimais pagrįstos rekomendacijos įgytų realią praktinę naudą Lietuvos švietimo sistemoje. Norime pakviesti muzikos pedagogus, edukologus, psichologus, besidominčius kūrybiškumo ugdymo galimybėmis muzikos pamokose, susipažinti su šia disertacija, galinčia būti naudinga tiek tyrėjams, tiek praktikams.